

49007 - Ҳадафи асосии эътикоф ва чаро мусулмонон ин суннатро тарк кардаанд?

савол

Чаро бо вучуди ин ки эътикоф суннати паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) аст, мусулмонон онро тарк кардаанд? Ҳадаф аз эътикоф чист?

Чавоби муфассал

Ҳамду сано барои Аллоҳ.

Аввал:

Эътикоф яке аз суннатҳои муаккадаест, ки паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) онро бардавом анҷом медод.

Далелҳои машрӯияти эътикофро аз ҷавоби саволи рақами ([48999](#)) бубинед.

Ин суннат аз зиндагии мусулмонон нопадид шудааст, ба ҷуз аз қасоне, ки дар раҳмати Аллоҳ қарор гирифтаанд. Ҳоли ин суннат ба монанди бисёре аз суннатҳои дигарест, ки пурра ё тақрибан аз байн рафтаанд.

Он сабабҳои гуногун дорад, аз ҷумла:

1- Заифии имон дар дохили бисёре аз мусулмонон.

2- Рӯйоварии зиёд ба сӯи лаззатҳо ва шаҳватҳои дунё, ки боис шудааст, ки шахс наметавонад ҳатто барои муддати кӯтоҳ аз он дӯрӣ намояд.

3- Беарзиш шудани биҳишт дар дилҳои гурӯҳе аз мардум ва майли онҳо ба роҳату осоиштагӣ. Аз ин хотир, саҳтии эътикофро таҳаммул кардан намехоҳанд, гарчанде ки дар роҳи ризогии Аллоҳ таъоло бошад.

Касе, ки бузургии қадри биҳишт ва неъматҳои онро бидонад, дар роҳи расидан ба биҳишт ҷону молашро сарф ҳоҳад кард. Паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ўбод) фармудааст: “Огоҳ бошед, ки матои Аллоҳ гаронбаҳо аст. Огоҳ бошед, ки матои Аллоҳ биҳишт аст”. Ривояти Тирмизӣ. Албонӣ ин ҳадисро (2450) саҳех шуморидааст.

4- Маҳдуд шудани муҳаббати паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ўбод) дар бисёре аз қалбҳо бар муҳаббати лафзӣ, на амалӣ, ки он татбиқ намудани суннатҳои гуногун, аз ҷумла эътикоф аст. Аллоҳ таъоло фармудааст:

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أَشْوَةً حَسَنَةً لِمَنْ كَانَ يَزْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا . { الأحزاب/21 }

“Дар ҳақиқат барои шумо расулуллоҳ намунаи нек мебошад, барои касе, ки ба Аллоҳ ва рӯзи охират умед дорад ва Аллоҳро бисёр зикр мекунад”. (Сураи Аҳзоб: 21).

Ибни Касир (раҳмати Аллоҳ бар ўбод) (3/756) гуфтааст: Ин ояти карима асли бузургест дар пайравӣ намудан ба расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ўбод) дар гуфтору кирдор ва аҳволи ў. Поёни сухан.

Бархе аз гузаштагон ба ҳоли мардум тааҷҷуб мекарданд, ки бо вучуди ин ки паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ўбод) эътикофро бардавом анҷом медод, онҳо бошанд, онро тарқ мекунанд.

Ибни Шиҳоби Зӯҳрӣ мегӯяд: Ба ҳоли мусулмонон тааҷҷуб мекунам, ки эътикофро тарқ кардаанд, ҳол он ки паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ўбод) аз рӯзи ба Мадина даромадан, то таслими рӯҳи хеш ба Аллоҳ эътикофро тарқ накардааст.

Дуввум: Эътикофе, ки паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ўбод) онро дар охири ҳаёти ҳуд бардавом анҷом медод, эътикофи даҳаи охири Рамазон буд. Ин рӯзҳои башумор ҳақиқатан нақши тарбиявии бузурге дорад, ки натиҷаҳои мусбатро хеле зуд дар рӯзҳову шабҳои эътикоф нишон медиҳад. Инчунин дар рӯзҳои пас аз он ва то Рамазони дигар таъсири эҷобии ҳудро ҳифз мекунад.

Аз ин хотир, имрӯз мо мусалмонон ба зинда намудани ин суннат ва барпо намудани он ба шакли дурусте, ки расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ўбод) ва асҳоби ў

анчом медоданд, ниёз дорем.

Пирӯзу муваффақ касест, ки дар ҳоли ғафлату фасоди мардум, ин суннатро анчом медиҳад.

Саввум:

Ҳадафи асосии эътикофи паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) ҷустуҷӯи шаби қадр мебошад.

Муслим (1165) аз Абусаиди Ҳудрӣ (Аллоҳ аз ў хушнуд бод) ривоят кардааст, ки расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) дар даҳаи аввали Рамазон ба эътикоф нишастан, сипас дар даҳаи мобайн дар хаймаи туркӣ (яъне хаймаи хурд) ба эътикоф нишастан, ки дари он аз бурё буд. Сипас бурёро бо дастони худ ба паҳлӯи хайма яксӯ намуда, сипас сари худро бароварда, бо мардум сӯҳбат кард. Мардум ба ў наздик шуданд ва ў фармуд: Ман дар даҳаи аввал ба хотири ҷустуҷӯи шаби қадр ба эътикоф нишастан. Сипас дар даҳаи мобайн ба эътикоф нишастан, чун ба даҳаи саввум расидам, ба ман гуфта шуд, ки шаби қадр дар даҳаи охир аст. Касе аз шумо дӯст дорад, ки ба эътикоф нишинад, пас ба эътикоф бинишад. Мардум ҳамроҳи ў ба эътикоф нишастанд.

Фоидаҳои ин ҳадис:

1- Ҳадафи асосӣ аз эътикофи паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) ҷустуҷӯи шаби қадр ва омодагӣ барои барпо доштани он ва шабзиндадории он бо ибодат буд. Ва он ба хотири фазли бузург доштани ин шаб аст. Аллоҳ таъоло фармудааст:

• {بَلَةُ الْقَدْرِ حَيْزٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ} القدر / 3.

“Шаби қадр беҳтар аз ҳазор моҳ аст”. (Сураи Қадр: 3).

2- Кӯшишу талоши паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) барои дарёфти шаби қадр, пеш аз донистани вақти он. Паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) дар даҳаи аввал эътикофро оғоз намуда, дар даҳаи мобайн ҳам ба эътикоф нишастан, сипас чун

донист, ки шаби қадр дар даҳаи охир аст, эътикофро давом дод. Ин талоши воқей барои ба даст овардани ибодати шаби қадр аст.

3- Пайравии саҳобагон (Аллоҳ аз онон хушнуд бод) ба расулуллоҳ (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) чунки онҳо эътикофро ҳамроҳи ў оғоз карданд ва бо ҳамроҳи ў то охири моҳ ба эътикоф нишастанд. Ин нишонаи саҳт пайравии намудани онҳо ба паёмбари (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) аст.

4- Раҳму шафқати паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) нисбати саҳобагон. Зеро паёмбар (дуруду паёми Аллоҳ бар ў бод) ба хотири он, ки аз машаққати эътикоф огоҳӣ дошт, ба онҳо ҳаққи ихтиёр дод, ки агар хоҳанд, бо ҳамроҳи ў эътикофро идома диҳанд, агар наҳоҳанд аз эътикоф бароянд. Ба онон фармуд: “Касе аз шумо дӯст дорад, ки ба эътикоф нишинад, пас ба эътикоф бинишнад”.

Эътикоф мақосиди дигаре низ дорад, аз ҷумла:

1- Аз мардум канорагирий кардан ба қадри имкон, барои пайдо кардани унс бо Аллоҳ таъоло.

2- Ислоҳи дил бо рӯй овардан ба Аллоҳ таъоло бо пуррагӣ.

3- Пурра ба ибодати соғ фориғ шудан, мисли намоз, дуо, зикр ва қироати Қуръон.

4- Ҳифзи рӯза аз тамоми чизҳое, ки ба он таъсир мерасонад, ба монанди хоҳишоти нафс ва шаҳватҳо.

5- Кам кардани мубоҳҳои дунявий ва зуҳд аз бисёр мубоҳҳо бо вучуди тавоной.

Ба китоби “Ал-Эътикоф назратун тарбавия”-и доктор Абдулатиф Болту нигаред.